

TIDSKRIFT FÖR POLITISK FILOSOFI
NR 2 2008 | ÅRGÅNG 12

Bokförlaget THALES

DEMOKRATINS »AVGRÄNSNINGSPROBLEM» HAR diskuterats i flera artiklar i tidigare nummer. Den rör som bekant frågan om hur »demos» skall avgränsas: Vilka personer skall få inflytande över vilka beslut? Ett konkret exempel är frågan om trängselskatterna i Stockholm. Den avgjordes genom en folkomröstning som bara stockholmarna fick delta i. Var detta rimligt, eller borde även invånarna i kranskommunerna, som ju också påverkades av beslutet, ha fått rösta?

När det gäller trängselskatterna så handlar avgränsningen om geografi. En annan diskussion rör rösträttsåldern. Idag måste man vara arton år för att få rösta i Sverige. För några decennier krävdes det att man var tjuguet. En del, som exempelvis Miljöpartiets ungdomsförbund anser att man bör sänka rösträttsåldern till sexton år. Har de rätt? Här står vi inför demokratins avgränsningsproblem i en annan skepnad.

Skälet till att inte låta människor som är yngre än arton att rösta sägs ibland vara att de saknar kunskaper, omdöme och politisk kompetens. Givetvis finns det femtonåringar som har mer av den varan än vissa fyrtiofemåringar eller sextioåringar. Men generellt sett antas de som är arton och äldre vara mer omdömesgilla, ansvarsfulla och politiskt kompetenta än de som är yngre, och någonstans måste man trots allt dra en gräns.

I sin artikel »Rösträtt för barn – en kritik av kompetensens betydelse för demokratins funktionssätt» kritiserar Stefan Olsson detta resonemang. Han menar att bristande politisk kompetens inte är något starkt skäl för att neka någon rösträtt, och argumenterar för att rösträtten även bör utsträckas till barn. Diskussionen är intressant, bland annat därför att den aktualiserar vissa grundläggande frågor om demokratins värde och funktion.

Frågor om demokratins värde och funktion står också i centrum för Gissur Ó Erlingssons och Jörgen Ödalens artikel »Kommunalt

självstyre, demokrati och individuell autonomi». Frågan de ställer sig är hur det kommunala självstyret – den ordning som ger kommuner rätt att själva besluta i vissa frågor – kan motiveras och vilken omfattning det bör ha. Erlingsson och Ödalen hävdar att det kommunala självstyret och rätten till lokalt självbestämmande kan motiveras med hänvisning till samma grundläggande värde som demokratin själv, nämligen vad de kallar »individuell moralisk autonomi».

Numrets tredje artikel handlar om valdeltagande och om frågan varför medborgare väljer att rösta eller att avstå från att rösta. Den är författad av David Ullström som försöker angripa frågan genom att använda en ekonomisk förklaringsmodell. Numret innehåller också ett diskussionsinlägg av Ingvar Johansson rörande avundsjukans roll i John Rawls rättviseteori, en replik till en artikel publicerad i nr 2, 2007 (»Avundsjuka och rationalitet i John Rawls *En teori om rättvisa*: några reflektioner», av Joakim Sonnegård).

Redaktionen